

ELŐFIZETÉSI ÁRAR:

A kiadókivételben átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 »
 Helyben bához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 »
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldéséért
 vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, május 22.

Dr. Karácsonyi János kanonok.

Nagy, őszinte örömet fog okozni országszerte, különösen a váradi egyházmegyében a kedves hír, melyet a késő éjjeli órákban vettünk Budapestről, hogy a váradi káptalannál b. e. Steinberger Ferencz halálával megüresedett irodalmi stallumba Szmrecsányi püspök előterjesztésére dr. Karácsonyi János egyetemi tanárt, az országos nevű történetírót nevezte ki az apostoli király.

Karácsonyinak irodalmi működését ismeri a magyar történelmi irodalomnak minden barátja. Csaknem negyedszázad év óta olyan működést fejt ő ki e téren, amelyhez kevés hasót találunk. Az Árpádkor történetét senki nála alaposabban nem ismeri. *Szent István király okleveleiről* írt nagyszabású tanulmánya valóságos alapvető munka diplomatikai irodalmunkban.

Mint szaktekintélyre hivatkoznak reá legelső történetíróink. De huszöt esztendei történetírói működésének minden egyes alkotása gyöngye történelmi irodalmunknak. Az *Aradi prépostság történetétől Szent István király életrajzáig* minden munkája előbbre vitte a magyar történetírást, új adattal gazdagította a magyar történetet. Alaposság, éles és biztos ítélőképesség dolgában egyetlen történetírónk sem versenyezhet vele.

Tudományos érdemei elismerésül már

régen, egészen fiatal papkorában levelező tagjává választotta a Magyar Tudományos Akadémia, tavaly pedig úgy szólván egyhangulag rendes tagja lett az Akadémiának. Másfél éve pedig Magyarország legelső tanszékén tanítja az egyháztörténetét.

Nála méltóbbat az irodalmi stallumba tudományos és egyházi érdemek tekintetében nem találtak volna széles ez országban.

De hogy mégis oda került, az nagy, igen nagy érdeme a mi szeretett főpásztorunknak, Szmrecsányi püspöknek, a ki e kinevezéssel fényesen megmutatta, hogy mennyire szívén viseli egyházmegyéje papságának az érdekeit, és mily hatásosan védi meg annak jogait.

Csaknem száz esztendő óta nem jutott be váradi pap a káptalani irodalmi stallumba. Pedig mikor Ferencz király a 6 irodalmi stallumot alapította, biztosította arra egyházmegyénk tudományban, irodalomban kiváló tagjainak előjogát a stallumokra. De ennek dacára csak az első két alkalommal lett váradi pap ide kinevezve; azóta — 98 év óta egy sem, pedig akadt papjaink közt nem egy országos nevű tudós, hogy többet ne említsék például b. e. dr. Hoványi Ferencz. Az utóbbi évtizedekben már kétségbe is vonták a jogainkat, melyeknek védelmére a hetvenes években Andrásy kanonok fogott toliat. Siker azonban nem követte felszólalását, csak most, hogy jogainknak oly hatalmas védője támadt Szmrecsányi püspökben.

Azért, mikor örvendő szívvel köszöntjük az új kanonokot — hálás szívvel mondunk köszönetet — s velünk együtt hisszük az egész egyházmegyére — e kinevezésért püspökünknek s kívánjuk, hogy sokáig örvendjen hálás papjai szeretetének.

Dr. Vucskics Gyula.

Szociáldemokraták legyünk?

Olvastam Sas Ede ur indítványát; nem kevesebbet akar, mint hogy az összes magyar hírlapírók egyénileg is, testületileg is vétessék fel magukat a szociáldemokrata munkás szervezetbe. Ezt az indítványt fogja tárgyalni a V. H. O. Sz., az Otthon, a Pázmány-egylet stb. kiküldötteiből alakult bizottság.

Az indítvány célja: hogy az újságírók helyzete a kiadóval szemben szabályoztassék s ez által a szellemi színvonal s emelkedjék.

A cél mindenestre olyan, hogy mindenki csak helyeselheti. Csupa okos dolgot mond el Sas Ede az újságírásról: hogy van az újságírónak rettegéssel nimbuza, de társadalmi állását nem cserélné el vele a szatóc; hogy e pályán sokaknak majdnem semmi a fizetése, de még többnek a semminél kevesebb az erkölcsi vagy szellemi kvalifikációja; hogy van sok újság, amely nem a közönségért, hanem a közönségből él, helyesebben élőködik. Ez mind igaz. De mit segít ezen Ehrenfeld, Bokányi, Weltner és Goldner?

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Debreczeniek a cseppkőbarlangban.*

— Kirándulás Révre. —

— május 13-14.

Debreczen közelében nem igen van olyan hely, hova nagyobb társaságnak egész napra érdemes volna kirándulnia, hol nagyobb költés és fáradtság nélkül gyönyörködhetnék a természetben. Dr. Horvay Róbert az érdem, hogy Révet, mint ilyent, felismerte s oda vasárnapra egy harmincz tagból álló társaságot vezetett. Vele szemben tartozunk azzal, hogy a kirándulás érdekében tett fáradozásait itt is megköszönjük, Debreczen közönségének pedig azzal, hogy a kirándulásnak rövid leírásával figyelmét arra a *gyönyörű vidékre* felhívjuk, hova ezután

* Közzöljük ezt az utleirást a tavaszi idény beálltával. Ebből látszik, me nyire megbecsülük a debreczeniek a mi remek kiránduló helyünket, s mi az, a mit Váradon még oly kevés ismernek, pedig itt van közelünkben.

bizonyára sokan fognak elmenni, hogy egy-egy napot igazán kellemesen töltsenek el. Megjegyzem, hogy a mai kirándulásunk fásztó volt s hölgyek ezt az utat meg nem tehetnék, de már az uton megállapítottuk azt a tervet, mely oly társaságnak való hely, hol hölgyek is vannak.

Debreczenből szombaton este 10 óra 35 perczkor indultunk el, személyvonaton két külön kocsi s Püspökladányon, Nagyváradon, Réven át vasárnap reggel 4 óra 13 perczkor megérkeztünk a Biharmegye keleti szélén, a Sebes Körös partján fekvő Brátkára.

Az éjjeli utazás nagyon kellemes volt anekdota, dal járta bőven. Majd aludtunk, hogy pihent erővel kezdjünk a vasárnapi gyalogláshoz.

Brátkán kiszállva, két vezetővel azonnal indultunk a folyó jobb partán, vissza Rév felé, hogy a kanyargósan folyó Sebes Körös völgyének Brátkától Révig való igazán elragadó részét, melyen a vonat már keresztül segített, alaposan szemügyre vegyük.

Alig indultunk el, az eső permetezni kez-

dett s körülbelül husz percnyi ut után kénytelenek voltunk Szolcsányi Imre nagyváradi jogtanár gyönyörű fekvésű villájának folyosójára s kilátójába menekülni. Megreggeliztünk, ki-ki a saját táskájából, butykosából s ott maradtunk, míg az eső zuhogott. Gyönyörködve néztünk a brátkai völgyet koszoruzó, erdővel borított hegyeket, melyeken lomhán húzódtak keresztül a fellegek; itt is, ott is elszakadt belőlük egy-egy gomolyag, mely után, mint valami füsttömeg, lassan széjjel oszlott. A völgyben szerteszórt, magas szalmatefelű oláh viskók füstölögtek: kéményük nem lévén, a füst ott szűrődik ki, ahol utat talál. Mikor az eső elállt, utunk indultunk. Balfelől salfelől-sellőre zuhogó, igazán sebes folyású Sebes Körös kísért benünket: különben egész utunkban lehetőleg a vízmentén haladtunk; jobb felől a kopár, vörös mészkőből álló 465 méter magas, hatalmas tömegű Vöröshegy emelkedett. A völgy mindinkább szűkült, a balparton mind meredekebb hegyek tüntek elő, mikor aztán fél hat óra tájban a Vereshegy lejtőjén épült Bánlaka írá-

— A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre —

MITTEILER EDE

angol divatszabó cég

☞ Szövetek és belések méterenkint nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be. ☞

Nagyvárad,
 Fő-utca.
 (Uri Casinó-épület)
 TELEFON 520.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelen készít *férfi öltönyöket*, s minden e szakba vágó ruhaneműeket. — *Női costümök* valódi angol SZÖVETEK nagy választékban.

Sok a kivetni való elem ezen a fontos és nehéz pályán; fogadjuk be még a szociálistákat is?

Sokan nyomorognak az újságírók között a csekélyke fizetés miatt; az utolsó filléreket adjuk oda mégis a sztrájkaszába, hogy a köművesek tovább sztrájkolhassanak?

És mit kap érte cserébe az újságíró? A szociáldemokraták pártolását. Egy szép napon kimondják az újságírók, hogy havi 200 korona fizetésen alól senki sem dolgozik; ha nem adja meg minden kiadó, sztrájkolunk. A Kajászó-Szent-Péter és Vidéke kiadója havi 50 koronát is nehezen fizet, többet nem tud adni. Tehát sztrájkolunk valamennyien, a Budapesti Hirlaptól a Kakasfalvi Naplóig. A kiadók nem engednek. Most jön a szociáldemokrata segítség: I. Weltner Jakab általános sztrájkot proklamál s a köművesek és cipészsegédek, nem különben az igen tiszteletreméltó utcásaprók szakegylete segítségével a magyarországi szervezett újságírók szakegylete kivívja a béremelést. 2400 K fizetése lesz — az újságírók egy tizedének. A többi mehet dolgára, valamelyik másik szervezett szakegyletbe, utcásaprónak vagy más elvtársnak.

S ha az igen tiszteletreméltó köműves szakegylet ismét be akarja olvasztani a földműveseket, akkor I. Weltner Jakab vagy Ehrenfeld Adolf parancsára elvtársi viszontszolgálatképpen tessék sztrájkolni Rákosi Jenőnek és a szervezett újságírói szakegylet többi tagjainak is.

Ezek a következmények járnának a szociáldemokrata szövetséggel. Eltekintve attól, hogy egy szép napon arra is kényszeríthetnek bennünket, lépünk be mi is a köműves szakegyletbe, mint a földművesek.

Mert ne tessék azt hinni, hogy ingyen adnák Weltnerék a szövetséget. Még legkevesebb a kölcsönös támogatás; de ha észhez kapnak, akkor a jó szövetség-

gért egész természetszerűleg követelhetnek egyebet is.

Azt mondhatják Goldner Adolf elvtársék: mit akar tőlünk a bourgeois sajtó? Semmi közünk hozzá. Nehünk megvan a magunk sajtója, annak az embereit támogatjuk. Hanem ha az urak óhajtják a mi becses társaságunkat, óhajtsák a becses elveinket is. Legyenek hazátlan, nemzetközi szociáldemokraták.

És én nem hiszem a magyar sajtó egyetlen munkásáról sem, hogy olyan társaságba keverednék, amelyben mindennapi kenyér a haza kigunyolása s amelynek elve a nemzetköziség és az ideálok szétrombolása.

Az ideálok munkásai vagyunk. Hirdetjük a nemeset, a szépet, küzdünk eszményekért, — mi nem állhatunk be szociáldemokratának.

Tollunk alatt a hazaszeretet ég. Szívünket a haza nagysága, boldogsága hevíti, mi nem gázolhatjuk meg a háromszínű lobogót.

A mi szabadságunk napja márczius 15-ike, — mi nem állhatunk a vörös május sansculottejai közé.

A mi közönségünk tőlünk vár felvilágosítást, támaszt a szociáldemokrata basáskodással, terrorizmussal szemben, — ezt a közönséget cserben nem hagyhatjuk, el nem árulhatjuk.

Van nekünk nyomorunk, bajunk, ez a szövetség volna a legnagyobb nyomoruság, mert analfabéták rabszolgáivá tenne.

Bajainkon másképp is lehet segíteni; legközelebb szóvá teszem azt is, hogyan De ha valaha kimondanák azt, hogy magyar újságíró csak a szociáldemokrata szövetség tagja lehet, hát akkor letenném ezt a tollat és soha többet magyar újságot nem írnék, nem olvasnék.

Kardnak nézem én a tollat. Magyar ember pedig a kardját kettétörte a csatában, de át nem adta az ellen-

ségnek soha, még kevésbé ment vele az ellenség segítségére, hazája ellen.

A szociáldemokrata szövetséggel a legnagyobb zsarnokot vennék a nyakunkra, szeszélyesebbet, kegyetlenebbet a cenzuránál. Haszonlesők eszközévé válnék a sajtó márczius 15-ike után 60 évvel!

Egyik zsarnokságot nem volt érdemes lerázni, hogy a másiknak igája alá görnyedjünk. Ezen alól semmi kedvünk bejutni a pocsetába. Dr. K. A.

Az ujvidéki választás.

Ujvidéken tegnap kezdődött meg a képviselőválasztás gróf Teleki Arvéd függetlenségi és Busiczky Mita szerb nemzetiségi jelöltek között. Tíz óráig leadtak Telekire 180 és Busiczkyra 160 szavazatot. Délután 3 órakor Telekinek 706, Busiczkyknak 520 szavazata volt.

A deési mandátum.

A kuria választási tanácsa tegnap elrendelte a vizsgálatot báró Dániel Tibor mandátuma ellen beadott petíció ügyében. Elrendelte a vizsgálatot, vajjon báró Dániel megválasztott képviselő a választást megelőző napon a választókat megvendégelte-e? A vizsgálattal a kolozsvári táblát bízták meg.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 22.

Öt perces ülésre készül a Ház, de a megnyitásnak terminusa előtt jó másfél órával tele vannak a folyosók. A hangulat ideges és türelmetlen: a legközelebbi órákban bekövetkező fordulat előreveti az árnyékát. A vezérő-bizottság délutáni ülése foglalkoztatja a képviselőket.

Darányi Ignác gróf Károlyi Sándorral beszélget hosszasan. Az ülés megkezdése előtt gróf Tisza István is bejött a terembe, Berzeviczy Alberttel együtt s unott, fáradt arccal leült a székébe.

Az ülést különben háromnegyed tizenkét órakor nyitotta meg Fusth Gyula elnök. A

nyába értünk, a félkörben kanyarodó Körös két partja meredek sziklafallá alakult: a folyó mellett tehát nem mehettünk, hanem neki fogtunk a félkörös kanyarodást betöltő hegy megmászásának. Ez volt utunk legszebb része.

A meredek oldalon, melynek talaját az eső csuszóssá tette, óvatosan kuszunk szikláról-sziklára. — Jó husz percnyi kapaszkodás után, ugyancsak kimelegedve, felértünk a nyirkokkal, páfránnyal benőtt térs tetőre. A tető széléről megpillantottuk a tulsó parti sziklafal aljában levő Magyarok barlangjának s egy kisebb barlang sötét bejáratát s azoktól jobbra a Misid völgyet, melyből a Misid-patak rohan a Sebes Körösbe. A magaslatról leereszkedtünk s átmentünk a hidon a folyó baloldalára, hol a Misid-patakban megmosdottunk. Meg akartuk nézni azután a barlangokat, de a Magyarok barlangjába, mivel csak csolnakon lehet megközelíteni, nem juthattunk be, a kisebbik barlangot azonban megnéztük. Félórai pihenés után visszamentünk a Körös jobb partjára s 7 óra tájban újra utnak indultunk.

Erdemes megemlíteni, hogy a Misid keresztvölgyben, a völgy torkolatától 7—8 kilométernyire van a tufalusi u. n. Biró Lajos-barlang, melyben Biró látószerv nélküli rovarokat fedezett fel, mi egyidejűleg a világon egyedül álló eset. Ez a barlang a révi cseppkőbarlanggal valószínűleg összefügg, mert a rajta keresztül futó patak megy át a révi batlangon is: ugyanis a patakba a Biró barlangban, czélzatosan, bizonyos tárgyakat dobtak, miket azután a révi barlangban fogtak ki.

A Misid-völgytől a Körös balpartját meredek sziklafalak kísérik; a jobb oldalon általában tágas a völgyelés, de néhol ott is annyira közeledik a hegység a folyóhoz, hogy csak kocsiutnyi szélesség választja el a sziklafalakat a Köröstől. Bámulva a gyönyörű tájat, tovább haladtunk a sínek mentén, egy vasuti őrháznál pihentünk vagy fél órát s ismét indultunk.

A hegyek e tájon mindinkább távolodnak a Köröstől s Vársonkolyosnál, hova egynegyed 9-re értünk, a folyó völgye szép síksággá alakul. Azonban a községhez fél órányira már a sínek

alagutba mennek, mi pedig óvatosan haladtunk egy hegy lejtőjén, mert a Körös itt ismét oly szorosban folyik, hogy nem lehet mellette haladni. A balparton ismét egymást érik a sziklafalak, egész a révi barlang tájáig, míg a jobb oldalon 20 percnyi gyaloglás után, ismét a folyóhoz mehettünk le, mert a hegyek itt mintegy 100 méternyire követik a Körös kanyarulatát. Az itt előtűnő táj volt a legszebb, mit ez utunkban láttunk. A keskeny völgyet a legszebb, legváltozatosabb sziklafalak zárják közre.

A Körös zuhogva omlik szikláról-sziklára, csapkodva a baloldali, meredek falakat, míg a jobboldali sziklák alatt tavak alatt tavak csillognak. Mindenütt zöldel a fa, bokor s nyílik a százféle virág. Körülbelül huszonöt perczig haladtunk egygyönyörű helyen Kissé távolabb a jobboldali hegyek közeledni kezdtek a Köröshöz, majd egészen elérték s hatalmas sziklafal zárta el az utat a baloldali, — lankásodó hegytől, 8—10 méter magasságból aláömlő zuhatag pedig azt jelezte, hogy célunknál vagyunk.

Üzletáthelyezés!

A n. é. közönség nagybecsű támogatását kérve vagyok
Kérem a helyes címre figyelni!

Tisztelettel hozom a n. é. közönség szives tudomására, hogy az eddig a Fő-utcán, a gróf Bethlen-féle házban levő **aranyműves- és vésnök-üzletemet a városi Bazar-épület színház oldali részére,**

a postai-gyűjtőde mellé **helyeztem át.** Amidőn ezt szives tudomásul adom, egyben tudatom azt is, hogy mindennemű **aranyműves- és vésnöki munkálatokat a legszebb kivitelben,** a legolcsóbb árszámítás mellett eszközölök.

kiváló tisztelettel:

Sattler Zsigmond, aranyműves és vésnök.

jegyzőkönyv hitelesítése után gróf *Andrássy* Tivadart parentálta el.

— Szomorú kötelességet teljesít — mondta amikor fájdalmas szívvel jelentést tesz arról, hogy gróf *Andrássy* Tivadar áldásdus tevékenysége derekán elhunyt. Vázolta a politikai pályafutását, amely 1881-ben történt megválasztásával kezdődött meg s melynek keretében felemlítette, hogy Kossuth Lajos ravatalához ő vezette a Ház küldöttségét. Az elnök kegyeletes szóval beszélt példás fajszeretetről, gondolkodásánál igazi szabadelvűségéről s azokról az érdemeiről, melyeket a politikai élet megtisztítása a képviselői hivatás függetlenítése érdekében szervezett.

A Ház gróf *Andrássy* Tivadar emlékét jegyzőkönyvbe iktatta s tudomásul vette, hogy az elnök a ravatalra koszorút helyezett s a temetésre küldöttséget vezetett. A tőke-terebes új választásra is megtették mindjárt az intézkedéseket.

A jelentések során referált az elnök arról, hogy a zombori Schweidel-szobor leleplezésén a Házat képviselte, hogy az alsó-árpási körületben Serbán Miklóst választották meg, hogy báró Bánffy Deszö szegedi megválasztása óta letelt a harmincz nap s így nyolcz nap alatt nyilatkozni kell arról, melyik mandátumot tarja meg, hogy a Kuria átírt s közölte, hogy gróf *Eszterházy* Kálmán és *Markbreit* Gyula képviselők ellen beadott petíciókat visszautasította s bejelentett még egy csomó kérvényt.

Az ülésen még *Hock* János és *Ráth* Endre tettek mentelmi bejelentést a december 13-ika dolgában is. *Kálosy* József a mentelmi-bizottság előadója referál a bizottság délelőtti üléséről. Ezután elhatározták, hogy a legközelebbi ülés szerdán délelőtt 10 órakor lesz és a napirendjére a gazdasági és a könyvtári bizottságok jellemzését tűzték ki.

A politikai válság.

Báró *Burián* István már Bécsben van és jelentést is tett a királynak budapesti útjának eredményéről. Az ellenzék vezérférfiai egytől-egyig elismerik, hogy *Burián* nemcsak kedves, hanem okos ember is, aki a reája ruházott nehéz tisztelet teljes tárgyilagossággal töltötte be és akiből a külföldi tanulmányok és

hosszu távollét ki nem pusztította a magyar érzést.

Burián elsősorban küldőjének hálájára szolgált rá. Nem hozta egyszerűbe rendbe a függő kérdéseket, de hidat épített azon a szakadékon át, mely a nemzetet a királytól elválasztja. A legközelebbi napok, ugyyszólván órák eredményétől függ, sikerül-e ezen a hidon eljutni a válság megoldásához.

Andrássy szerepe.

Gróf *Andrássy* Gyula elvállalta a koalíció megtisztelő megbízását. Szerdán fogja a király elé terjeszteni a pontozatokba foglalt programot, melynek alapján a koalíció a maga egészében hajlandó a királyi felhívásnak engedni és a kabinetalakítást elvállalni. Erről a pontokba foglalt programról *Burián* még nem vihett hírt a királynak. Mikor gróf *Andrássy* *Burián*nal tegnap délután tárgyalt, csak annyit mondhatott neki, hogy királyi hívásra meg fog jelenni és hogy a *Kossuth* *Ferencz*zel előzetesen megbeszélte a felirat kereteiben fog mozogni, de a részleteket, különösen a katonai kérdés részleteit, csak a hétfő délutáni vezérőbizottsági ülésen állapították meg. A személyi kérdésre vonatkozólag felvilágosította *Burián*t, hogy abból semmi sem lehet, hogy *Kossuth* *Ferencz* kormányelnökséget vállaljon; *Kossuth* ezt csak a csorbitatlan, teljes program alapján tehetné, ennek elfogadására azonban — mint maga *Burián* mondotta — nincsen kilátás. *Andrássy* arról, hogy ő maga elfogadja-e valamelyes alapon a megbízást kormányalakításra, nem nyilatkozott. Egyelőre csak hirtívő akar lenni; a kormányalakítás kérdése egyelőre nyílt kérdés marad.

Báró *Burián* ugyanis bizalmasan és beható részletességgel közölte *Andrássy*val, hogy mik volnának azok az engedmények, amelyeket a király végső esetben kész volna megadni. A koalíció felfogását *Kossuth* magyarázta volt *Andrássy*nak, aki a délelőtti arra használta fel, hogy a két felfogás egybevetésével programvázlatot készített, melyről azt hiszi, hogy

hasonlít, másik a lóbusz virágjához. Itt látjuk *Mária* szobrát, amott a földgömböt, harmadik helyen van a hentes üzlet, a negyediken egy *Mohamed* paradicsoma tárul elénk, de itt van a purgatorium is, sőt nem hiányzik a pokol sem. Egy óráig gyönyörködtünk a barlang szépségeiben s az amerikai nagynéni czimerének alapos megtekintése után ismét a napvilágra jutottunk.

A barlang előtt kissé pihentünk, falatoztunk s tizenegy órakor megindultunk a *Magurán* átvezető szerpentinán Révre. Nem egészen egy óráig izzadtunk, míg fölértünk a hegy tetejére: utközben láttuk *Mén* *Maróth* feleségének az uszályát, egy hatalmas kőomlást, majd *Mén* *Maróth*ot és feleségét, két hatalmas sziklaszál képében. A tetőről gyönyörű kilátás nyílik a *Körös* völgyére.

Lefelé már könnyen haladtunk, fél egyre leértünk a hegyről s a *Körös* hidján átmenve, egy órára már benn voltunk a végtelenül sáros *Rév* faluban, hol *Rosenbaum* polgártársunk jó ebéde s három egész szál cigány muzsikája mellett elfeledtük, hogy kilencz órán át talpon voltunk.

A gyorsvonat fél négykor megindult velünk *Debreczen* felé, vig beszélgetés közt értünk haza hét óra tájban, szétoszoltunk, de mindnyájan meg fogjuk őrizni az igazán kellemesen eltöltött nap szép emlékeit.

a kibontakozás alapját képezheti, ha nem is elégíti ki az összes pártokat.

A program a belügyi reformokon kívül tartalmazni fogja az önálló vámterület és az összes katonai ujtások követeléseit, beleértve a vezényleti nyelvet is. A koalíció azonban nem köti meg gróf *Andrássy* Gyula kezét hogy a saját véleményét és tervezetét a király elé ne terjeszthesse. A koalíció annyira bizik gróf *Andrássy* Gyulában és annyira tiszteli őt, hogy feltételezi, hogy ő semmi esetre sem fog olyan megegyezésre jutni, mely a koalíció programjának negációját jelentené. Ha tehát *Andrássy* a királytól kabinetalakításra megbízást kapna, a szövetkezett ellenzék nem gördítene nehézségeket az ő útjába és lehetővé tenné neki, hogy kabinetjét megalakíthassa, a kibontakozási munkákba beletogghasson és a koalíció végcéljainak a hivatalos hatalom erejével is útját egyengethesse.

Uj pártalakulás.

A helyzet ilyenformán ma valamivel kedvezőbb, minőnek tegnap látszott. A kedvező fordulatot a tegnapi tárgyalások okozták, melyeket *Andrássy* *Kossuth*tal és *Burián*nal folytatott. A jelen pillanatban van némi valószínűség, hogy a hét folyamán megalakulhat az *Andrássy*-kabinet, melyet a koalíció egyes pártjai teljes erővel támogatnának és amelynek irányában az ország sorsát intéző függetlenségi párt jó akarrattal viseltetnék. Miután azonban *Andrássy* kormánya mégis csak *07-es kormány volna*, nem valószínű, hogy a függetlenségi párt részt vehessen a kormányzásban; de mint jóakaró ellenzék gyakorolhatná továbbra is az ellenőrzés nehéz és hazafias munkáját. *Andrássy* esetleges megbízása minden esetre új pártalakulást vonna maga után, mert *Andrássy* a parlamentben való bemutatkozása alkalmából részletesen előterjesztené programját és felszólítaná a Ház összes tagjait, hogy ezen az alapon csatlakozzanak hozzá, hogy egyöntetű többséget lehessen alkotni. Természetesen az így alakítandó párt új nevet is venne fel; mert a disszidens elnevezés ilyenformán értelmét veszti és a legkülönbözőbb táborokból, melynek végleges feloszlását jelentené *Andrássy* kormányra lépése.

Burián Bécsben.

Bécs, május 22.

Burián közös pénzügyminiszter ma reggel *Bunapestről* ideérkezett. Ő felsége *Burián*t fel tizenkettőkor külön kihallgatáson fogadta. *Burián* beszámolt budapesti útjának eredményéről és javaslatot tett gróf *Andrássy* Gyula meghívására iránt.

UJDONSÁGOK.

* **A városi tisztviselők fizetésrendezése.** Részletesen ismertettük azt a tervezetet, amelyet *Bordé* *Ferencz* főjegyző dolgozott ki *Nagyvárad* város tisztviselői és alkalmazottai fizetésének javítására. Ezzel a fizetésrendezéssel a városi tisztviselők meg lennének elégedve, az osztályozás is, némi csekélyebb módosítással megfelelő lenne, de a város polgárait elviselhetetlen terhek róna annak megvalósítása, mivel évi 170—180 ezer koronával emelné a személyi kiadásokat, vagyis 24 szá-

A tulsó parton, drótkötélhez kötve, egy fatörzsből vájt komp pihent; félóra alatt átkelünk a tulsó partra s a zuhatagot alkotó patak mellett haladva pár pecz mulva a cseppkőbarlang előtt állattunk.

A barlangot 1903. november havában fedezte fel *Handl* *Károly* máv. pályafelügyelő s a terület birtokosáról «*Zichy*-barlang»-nak nevezte el; jelenleg az *Erdélyi* *Kárpát* Egyesület révi osztálya gondozza, gondnoka a felfedező *Handl*. A barlang a *Magura* nevével 504. m. magas hegyben helyezkedik el s valószínűleg ez a patak vájta évezredek során a barlang üregeit, mely pár száz lépéssel alább vigan zuhog a *Körös*be.

Épített itt az *Erdélyi* *Kárpát* Egyesület egy szállót is, melyet *Julius* *Elsjén* fognak megnyitni s mely remélhetőleg forgalmas kiránduló hely központja lesz. Hatalmas sziklaalján levő alacsony üregben lehet a barlangba jutni: a kis patak harsogva jutott ki, mi pedig elcsendesedve léptünk be az előcsarnokba, mely csakhamar 4 m. magas, folyosószerű üreggá tárgult; elhagyva, a termék, folyosók hosszurtuk sorát jártuk be, a melyek mind egymás mellett és egymás fölött helyezkednek el. Néhol 10 m. magasságra kell lépcsőkön menni, másutt ismét tatóngó mélység fölé épített hidon haladtunk.

A termék és folyosók falai, menyezete és alja számos szebbnél-szebb cseppkő ajakkattal van ékesítve. Egyik az elefánt fejéhez

zalék közköltő emelést igényelne. — A mai viszonyok mellett ilyen óriási újabb terhet már magában véve sem vehet magára a város, annál is inkább, mert más, halaszthatatlan létesítmények úgy is a közköltő felemelését fogják követelni. A városi tanács tegnap rendkívüli tanácsülésben foglalkozott a fizetésrendezési tervvel s maguk a városi tanács tagjai is hangoztatták, hogy ez a tervezet keresztülvihetően s hiu kísérlet volna azzal a törvényhatóság elé állani. Általánosságban elfogadták ugyan a tervezetet, de a részletekbe nem mentek bele. *Komlóssy József* tanácsnok indítványára utasították a főszámvevőt, hogy készítsen egy tervezetet, amelyben az összes tisztviselők és alkalmazottak fizetését 10 százalékkal emelje fel. Ennek elkészülte után úgy ezt, mint a Ragány főszámvevő korptlék-javaslatát és a Bordé főjegyző fizetésrendezési tervét egy három tagú bizottság: *Lukács Ödön* tanácsnok, *Darvassy Lajos* tanácsnok és *Ragány János* főszámvevő vegyék tanulmányozás alá s a háromból készítsenek egy olyan javaslatot, amely a város mai viszonyainak meg felel. Tehát még jön egy újabb javaslat, addig pedig a városi tisztviselők várnak. Vajjon szerencsésebb lesz-e az új javaslat, mint az eddigiek.

*** A kereskedelmi miniszter biztosa a keresk. iskola érettségi vizsgálatán.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a nagyvárad felső kereskedelmi iskolában a jövő hét elején tartandó folyó iskolaévi szóbeli érettségi vizsgálatokhoz miniszteri biztosi minőségben a maga részéről *Huzella Gyula* kir. kereskedelmi tanácsost, a nagyvárad kereskedelmi és iparkamara elnökét küldte ki. *Huzella* együtt fog fungálni a kereskedelmi iskola érettségi vizsgálatán *Mártonffy Márton* iparoktatási főigazgatóval, kit tudvalevőleg a kultuszminiszter bizott meg a vizsgálatok vezetésével.

*** A jövő évi esküdték összeírása.** Az esküdt bíróságokról szóló 1897 évi XXXIII. t. cz. végrehajtása tárgyában kibocsátott 3300 1898 számú bel és igazságügyi rendelet 4-ik-§a értelmében ezennel közhírré teszem, hogy mindazok, akik az alábbiak szerint esküdt képességgel bírnak, t. évi május hó 23-tól 25-ig a polgármesteri hivatalban az 1906 évre érvényes alaprajstromba leendő felvétel végett személyesen vagy meghatalmazottjaik által *jelenezhetnek*. Az 1897 évi XXXIII. t. cz. 4-§-a értelmében esküdtképességgel bír a város területén lakó minden férfi aki magyarhonos, a folyó esztendőben legalább 26-ik élet évét betölti, a magyar nyelvet érti, azon írni és olvasni tud, és évenként legalább 20 korona egyenes állami adót fizet, amennyiben pedig időleges adómentesség élvez, 20 korona egyenes állami adónak megfelelő értékű vagyonnal bír, vagy az adózásra teki tet nélkül köztisztviselő, lelkész, a magyar tudományos akadémia tagja, tudor okleveles: tanár, ügyvéd, mérnök, építész, hajóskapitány, gazdász, gyógyszerész, vegyész, erdész, bányász, tanító, sebész, állatorvos, továbbá az, aki a felsőbb művészeti vagy más felsőbb szak iskolát elvégezte, végül a ki a közép iskolai záró vizsgálatot letette. Nagyvárad 1905 május hó 19. *Rimler Károly* polgármester mint az össze író bizottság elnöke.

*** Vizsgálat a királyi ügyészségen.** *Tolnay Antal* miniszteri biztos még nem fejezte be a királyi ügyészség pénztárának megvizsgálását, mert visszamenőleg az előző évek számadásait is rovincsolás alá vette s így még a mai napon is lesz dolga a vizsgálattal. *Sávelel Kálmán* királyi főügyész megtiltotta az ügyészség hivatali személyzetének, hogy a vizsgálat lefolyásáról felvilágosítást adjanak az újság-

íróknak s így biztos adatokkal nem szolgálhatunk a vizsgálat eddigi eredményét illetőleg. Magán uton szerzett hírek szerint igen jelentékeny összeg hiányzik a pénztárból. Véleményünk szerint sokkal rosszabb ilyen dologban a titkolódzás, mint a nyíltság, mert a bizonytalanság legtöbb esetben tulzott formában adja közre a híreket, ami még nagyobb botrányt szül a közönség körében, mert itt nem magán pénztárról vagy részvénytársulati pénztárról van szó, hanem állami pénztárról, melynek alapját a polgárok adója képezi. Az iránt pedig joga van érdeklődni a közönségnek, hogy az ilyen természetű közpénzből mennyit költöttek el illetéktelenül magáncélokra, nagyuri passziókra.

*** A villamostelep és a sztrájk.** Nagyvárad város villamos művének kibővítésénél a gyors intézkedést és a gépek szállítására nyilvános pályázat mellőzését úgy erőszakolta keresztül Nagyvárad város tanácsa, hogy a gépeket legkésőbb októberig helyre kell állítani, mert másként nem képes a telep a villamos világítást szolgáltatni s a Ganz cég csak úgy készíti el októberre, ha még ápril hóban megkapja a megrendelést. A törvényhatóság ezen érvelések hatása alatt megrendelte Ganzéknál a 900 lóerős gépet és az ehhez szükséges többi gépeket s most kilátás van rá, hogy a gépek még sem lesznek készen októberre. Budapesten a vasöntők sztrájkba léptek s így a Ganzgyárban is szünetel a munka. Mivel pedig a kereskedelmi miniszter a sztrájkot körrendetileg vis maiornak jelentette ki, a Ganzgyár sem köteles a kikötött határidőre szállítani a gépet a villamos telep részére. Tegnap a Ganz és Társa cég értesítette Nagyvárad városát; hogy gyartelepükön kiütött a sztrájk s ezért a gép szállításra kikötött határidőt most felfüggesztettnek kell tekinteni. Igéri azonban a Ganz cég, hogy igyekezni fog a várossal szemben elvállalt kötelezettségének pontosan megfelelni. Reméljük azonban, hogy ha nem érkezik is meg a gép októberre, a város nem marad világítás nélkül.

*** Görög katolikus templom Debreczenben.** A debreczeni görög katolikus egyház templomot és lelkész lakot épített a Szent-Anna-utcán. A város fel is ajánlotta e célra az ingyen telket, de ez ügyben három névszerinti szavazást kell megejteni. Az első névszerinti szavazás a legközelebbi közgyűlésen lesz. Az egyház vezetősége bemutatta Kovács József polgármesternek az építendő templom gyönyörű tervrajzát. Ezzel Debreczen egy nagyon szép templommal fog szaporodni.

*** Kontur Béla öngyilkossága.** Budapesten tegnap reggel öngyilkosságot követett el dr *Kontur Béla* szarvasi születésű 47 éves volt honvédezdorvos, nagybirtokos és jónevű szépirodalmi író, aki lapunkat is sok értékes tárczával kereste fel. Takarítónője reggel hét órakor átlőtt halántékkal, vérébe tagyva találta. Dr *Kontur* nagyon előkelő család sarja. Atyja *Kontur József* nagybirtokos és járásbíró, édesanyja révén, aki *Thassy-Petz* leány volt, gróf *Csáky Albin* főrendiházi elnökkel és a *Bolza* grófokkal is rokonságba volt. Előbb a honvédségnél szolgált mint ezredorvos. — Budapesten telepedett le s a Szent-István-Társulat kiadásában megjelenő lapokba szépirodalmi dolgokat irogatott. Vagy 8—10 kötetre való novellát írt. Levelet, melyben öngyilkossága okára lehetne következtetni, nem hagyott hátra. Nagyon takarékos ember volt. Tizenegyezer forintnyi évi jövedelméből alig költött el évenként kétezret.

Vasárnap este még jókedvűen tért haza és senkisé gondolta, hogy milyen sötét szándékai vannak. Reggel hét órakor özvegy *Katzer Mihályné*, a takarítónője, a földön fekve, átlőtt halántékkal holtan találta.

*** A villamóram fogyasztóinak figyelmébe.** Értesítjük ezuton fogyasztóinkat, hogy hálózati munkák miatt az áramszolgáltatás e hét minden napján déli 12 órától délután 2 óráig szünetelni fog. Nagyvárad város villamos műve *Belányi Imre* igazgató.

*** A kőművesek sztrájkja.** A kőművesek sztrájkjában újból hajótörést szenvedett az egyezkedés. Szombaton már sikerült annyira összeegyeztetni az ellentéteket, hogy mindkét részről biztosra vették, miszerint tegnap, hétfőn reggel benépesülnek az építkezésnél az állványok s az áldatlan harcz után a szorgalmas munka ideje következik el. Ezért több építkezésnél már megtették az előkészületeket, hogy a munka minden akadály nélkül megkezdhető legyen. Vasárnap délelőtt azonban újból kiélesedtek a már-már elsimult ellentétek s a munkások csak azoknál az építkezéseknél folytatták a munkát, a hol addig sem sztrájkoltak. Vasárnap délelőtt a kőművesegedek szakegyületében tartottak *Markó Elek* vezetése alatt gyűlést, amelyen az építő ipartársulat elnöke: *Rendes Vilmos* is jelen volt. Az ipartársulat nevében *Rendes* elnök kijelentette, hogy a béke érdekében hajlandók bizonyos átmeneti idő leteltével csak a szakegylet tagjait alkalmazni napszamosokul, ha az építő munkások szövetsége kimutatja, hogy tagjainak száma nagyobb, mint a földművelő szakegyletben levő tagoké. A kőműves segédek azonban ezt a feltételt visszautasították s azt kívánták, hogy az építő ipartársulat tagja kötelezőleg jelentsék ki, miszerint kizárólag csak a szervezett segédmunkások szövetségét ismerik el. Erre kértek délután határozott választ. Az építő ipartársulat értesítette a munkásokat, hogy nem állhatnak el állásponjtját, mert az egyezmény megszegése lenne, ha a földművelő munkásokat átlépésre kényszerítenék a szakszervezetbe s ha ezek nem lépnének át, helyettök idegen munkásokat kellene alkalmazniok. Kijelentették, hogy még más napig, május 22-ig várnak s ha addig nem hajlandók a kőművesek a feltételeket elfogadni, idegen munkásokat hozatnak. A kőművesek azonban kimondották, hogy továbbra is sztrájkolnak s hogy az eddig dolgozókat is megnyerjék a sztrájknak, kijelentették, miszerint elállanak a sztrájkörök megbüntetésétől, amin a multkor a béke meghiúsult. Ezzel néhány kőművest sikerült is megnyerniök, akik tegnap már nem dolgoztak.

*** Debreczen Csokonai ünnepe.** A tizenhatszázadik század Petőfije, az idealizmus és szerelem halhatatlan lantosa *Csokonai Vitéz Mihály* halála századik évfordulóját hatalmas, minden ízében gyönyörű ünnepséggel ülte meg vasárnap szülővárosa Debreczen. Az ünnepségen a magyar tudományos és iróvilág méltóan volt képviselve. A M. Tud. Akadémia, a Kisfaludy és Petőfi-társaságok számos taggal voltak képviselve, valamint a vidéki irodalmi társaságok. A nagyvárad Szigligeti-társaság képviselésében az előre bejelentett küldöttek közül csak *Bodor Károly* és *Adorján Ármin* voltak jelen, kik koszorut is vittek magukkal. Vasárnap délelőtt diszgyűlés volt a Bikában, melyen óriási közönség jelent meg. Ott voltak az idegen vendégekkel Debreczen és Hajdumegye összes előkelőségei. *Géressy Kálmán* a Csokonai-kör elnöke tartott megnyitó beszédet, mire dr *Tüdös János* titkár emlékbeszédet mondott. Lelkesedést keltettek *Szávay Gyula*

és Szabolcska költeményei. A városi dalegylet Csokonai-dalokat énekelt. Innen az ünneplő közönség Csokonai szobrához vonult, ahol az irodalmi testületek képviselői és a többi küldöttségek elhelyezték a szoborra koszorúikat. Az Akadémia koszorúját Henrich főtitkár, a Kisfaludi-társaságét Beöthy Zsolt, a Petőfi-társaságét Herczegh Ferencz helyezte el. A szobor alig látszott ki végül a koszoruhalmazból. Ezután ünnepélyesen megnyitották a városi muzeumot s a Csokonai ereklye kiállítását. Délben bankett volt, délután kivonulás a Csokonai sírházhoz, este diszlocadás a színházban, végül táncmulatság volt.

* **Nagy Géza temetése.** Az öngyilkossá lett Nagy Géza kir. ügyészt vasárnap délelőtt temették el a ref. vallás szertartása szerint. Az ügyészség udvarát s a Széchenyi-teret az ügyészség épülete előtt óriási közönség töltötte meg. A ravatal körül a gyászba borult család tagjai állottak. Ott voltak az ügyészség, a kir. tábla, a törvényszék, járásbírók személynéje, a vidéki bíróságok küldöttei, Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának tagjai Rimler Károly polgármesterrel, Biharmegye tisztikara, az ügyvédi kamara tagjai s a társadalmi élet vezető alakjai. Az ima s a bucsuztató után ügyészek s bírák vették fel a koporsót s helyezték a gyászokocsira s aztán megindult a gyászmenet, elől a sok koszorut vivő koszos kocsi az olaszii nagytemetőbe, hol elföldelték az öngyilkos ügyész holttemetét.

* **Uj gazdasági tudósító.** A földmívelésügyi m. kir. miniszter Biharmegye magyarcsékei járására nézve Reiss József cseszori lakost a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

* **A 48-as kör jubileuma.** A nagyvárad 48-as népkör e hó 28-án, vasárnap ünnepli meg fennállásának negyedszázados évfordulóját. A jubileumi ünnepség két részből fog állani, délelőtti diszgyűlésből és esti táncmulatságból. Az ünnepély délelőtti részéről itt emlékezünk meg. A diszgyűlés fél 11 órakor lesz a Zöldfa-szálloda nagytermében. Résztvesz rajta a kör tiszteletbeli elnöke, *Barabás Béla*, Arad város országgyűlési képviselője, ki az ünnepi beszédet mondja és *Szatmári Mór*, a margitai kerület képviselője, a ki a kör első jegyzője volt. A jubileumi diszgyűlés programja a következő:

1. Megnyitó beszéd. Tartja dr. *Stokker József*, a kör elnöke.
2. Alkalmi költemény. Irta *Sas Ede*.
3. A kör története. Ismerteti: dr. *Adorján Emil*, a rendező bizottság elnöke.
4. Ünnepi méltatás. Tartja: dr. *Barabás Béla*, a kör tb. elnöke, orsz. képviselő.
5. Zárzó. Tartja: *Szatmári Mór*, a kör első jegyzője, orsz. képviselő.

A jubileumra a meghívókat már szétküldte a rendezőség. Meg van hiva az ünnepélyre *Kossuth Ferencz*, gróf *Apponyi Albert* s a *Kossuth-párt*.

* **Gyilkos fia.** *Varga Márton* malom-munkás kilencz éves Károly nevű fia vasárnap elment szüleinek Huszár-utca 17. szám alatti lakásáról azzal, hogy megnézi dr. Nagy Géza temetését. Innét a gyermek az Ósi-i vasúti hidhoz ment, ahol megfürdött a Körözsben. A parton *Molnár János* 12 éves, *Molnár Ferencz* 9 éves és *Gyulai Sándor* 9 éves gyermekek horgásztak. Majd mind a négy gyermek a vasúti hidra ment és itt összeszólalkoztak azon, hogy *Varga Károly Gyulai Sándortól* elvette a pecsétet *Molnár János* dulakodni kezdett *Varga Károlylyal* és a fiut letaszította a híd-ról a vízbe. A gyermekek egy darabig lesték-várták, hogy *Varga Károlylyal* mi történik, mikor aztán látták, hogy ezt a víz elsodorta, hazamentek. Időközben *Varga Károly* szülei kétszer is a rendőrségen jártak és keresték el-

tűnt gyermeküket. Este tudták meg azután, hogy gyermekük holttestét *Szent-Andrásnál* kifogták a Körözsben. A gyermekek ellen a rendőrség eljárást indított meg, ami természetesen a gyermekek korára való tekintettel is nem lehet más, mint a gyermekek jegyzőkönyvi kihallgatása.

* **Szabadlábrahelyezett csalók.** Nem régiben megemlékeztünk arról a szenzációs letartóztatásról, melyet a margitai csendőrség csinált, mikor elfogta egy közveszélyes csalóbanda vezéreit: *Szabó Lajost* és *Pfefencz Jánost*. A letartóztatott csalók tegnapi vizsgálati fogságban voltak, tegnap délután azonban szabadlábra helyezték őket, mert a megkárosított emberek eddig még nem tették meg ellenük a bűnvádi feljelentést. Szabónak és társának nagy szerencsésük van, mert már többször az igazságszolgáltatás keze alá kerültek, de mindig büntetés nélkül maradtak, mert a becsapott emberek az ügyészségnél elfelejtették a bűnvádi feljelentést megtenni a csalók ellen.

* **Elfogott tolvaj.** Zsurka Anucza lopásért kétszer büntetett cselédleányt legutóbb Dr. *Schwartz Illésné* szolgált. Nehány nap előtt meglopta asszonyát és megugrott. A rendőrség tegnapi elfogta a tolvaj cselédleányt. Az ellopozt ruhaneműek nagyrészét megtalálták nála. A javithatatlan tolvajt átadták az ügyészségnek.

* **Találtak** egy erszényt némi pénztartalommal. Azonkívül egy kendőbe kötött férfiingat és egy pár harisnyát. Igazolt tulajdonosaik átvehetik a rendőrségen.

* **Elveszett** csütörtökön a Szigligeti-utca, Apáczka utca és Fő-utcán menő utvonalon egy arany karkötő, két láncból, melynek összekötő négyesög alakú csatján lápisz-lazuli kő van. Ki hirt ad róla, jutalmat kap a rendőrségen.

Pannónia étterem és télikert.

Első minőségű **Dréher-féle KORONA-SÖR**, termelőktől beszerzett **kitünő BOROK**; továbbá izletes villás-reggeli zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.

Tisztelettel **KARNER GYULA** vendéglős.

x Felhívjuk a t. olvasó közönség figyelmét **Mitteiler Ede** férfi-szabó mai számunkban közölt hirdetésére.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Kedden: Miss Hobs, új vigjáték.
Szerdán: Bob herczeg, Palásthyval a czim-szerepben.

Csütörtökön: Nőemancipáció, énekes vigjáték.

Pénteken: Paradicsom, bóhozat.

Szombaton: Ninus, operett.

Vasárnap: Ninus, operett.

Miss Hobbs.

A Pesti Hírlap szokott közölni mutatványokat az amerikai humor termékeiből. Néhány soros, rövidke adomák, valami fanyar, és mégis természetes humor terméke, csak hogy bővebb feldolgozásban, Jerome darabja, a Miss Hobbs is.

Miss Hobbs a modern Donna Diana. Ugyanez történik meg vele, mint spanyol élőképevel: szerelmes lesz akarata ellenére, mert minden akarata daczára — asszony és gyöngye. Ez a mese, csak a szereplők ujak és a kidolgozás más: egy kis kölcsönt vesz az Egyenlőségéből.

A darab némi érdeme voltaképp a kidolgozásban van. Vigjátékot írni sikamlósság nél-

kül: ez már maga érdem. A mellett az eredeti humor is kellemesen lepi meg az embert, most a mikor a humorban is a kétértelműség a fő-dolog. Az első felvonás, de a II. is igen ügyes, gördülékeny. Kár viszont a sok filozófiálás, a mi a III. felvonást nagyon kinyújtja. Baj az is, hogy a humor forrása a felvonások végén rendszeren kiapad s a csattanó helyett ellapulás áll be. Legfőbb baj, hogy a darab az Egyenlőségnek halvány, vigjátéki kópíja.

Ilyen ellapuló volt az előadás is. Ujabb divat szerint *Tóth Elek* és *E. Kovács Mariska* nélkül, de az operett-buffóval adnak vigjátékot. Olyan is az.

Hajnal György gyenge buffó, de elhíheti hogy még annál is gyengébb társalgó színész. Tehetséges kezdő benyomását teszi a nézőre, több kezdettel, mint tehetséggel, de igen sok drukkal. *Komáromi Margit* sem az a természetes tehetség, aminőnek a szendének kell lennie. Szalon-szerepekben is sokkal jobban megfelel nála *Agnelly Irén*, ki lassan, de napról-napra halad. Tegnapi fellépése szépen sikerült, nála csak *Augyal Ilka* volt jobb a női szereplők közül erőteljes kifejező játékaival.

Mindezek azonban szerepkörükön kívül kalandoztak; egyik szerepet sem az játszotta, akinek kellett volna. Két kivétel *Tihanyi* és *Palásthy*. Ez a két igazi tehetség mentette meg az előadást a tökéletes fiaskótól; mindketten eredeti ötletekkel, tanulmánynyal és kifejező játékkal gazdagították szerepüket s értek el nagy tetszést.

Kis szerepben jó volt *Simon Mariska*.

—7.

Miss Hobbs Ma este kerül színre másodszor *Miss Hobbs* vigjáték a Szigligeti Színházban pót bérlet I. s. számában. A szerepekkel ugyanazok játszó a kik a premieren.

EGYESÜLETEK.

A Népmvelési Egyesület közgyűlése.

Vasárnap délelőtt tartotta a Biharmegyei Népmvelési Egyesület alakuló közgyűlését. Az új ciklus, melynek időtartama 6 év, az alig pár hóval ezelőtt jóváhagyott alapszabály alapján alakult újjá.

Megalakulása óta több mint 80.000 koronát áldozott ez az egyesület kultur intézmények létesítésére, támogatására, tanítók és óvónők segélyezésére.

Alig van Biharmegyejében egyetlen iskola, amely ne részesült volna az egyesület támogatásában.

A vasárnapi alakuló ülésről, amelyet a »Tanítók Köre« helyiségében *Sipos Orbán* elnöklete alatt tartottak meg, tudósításunkat a következőkben adjuk:

A gyűlésen jelen voltak:

Várady Lajos, Réz Mihály, dr. Vueskics Gyula, Dús László, Rézné M. Gizella, Békésyné F. Piroška, Gábel Jakab, Aberle Hermin, Kazinczy Mariska, Makay Katalin, Varga Teréz, Szőke Berta, Steiner Ida, Dohány Hermin, Csordacsicsné K. Antónia, Bródy Fanni, Tóth Mariska, Rézné E. Etelka, Szabó Ilonka, Fauer Emma, Auspitz Adolf, Jánosházi János, Mikussay József, Stark Gyula, Békési János, Istvánffy József, Magdics Károly, Nagy Dezső, V. rányi Győző, Mártonffy Zoltán, Biczó János, Domokos Andor, Báthy Zoltán, Szamorovszky Rezső, Bauer Endre, Dorney Imre, Sebestyén Dezső, Guttman Jakab, Deutsch Dávid, Szemes Ilonka, Keledi Erzsike, Balogh Károly, Korcsmáros László, Tar Klementia, Kertész Albert, Slesinger Márton,

Rusznák Vilmos, Réz Bertalan, Rechtené B. Zsófia, Schön Adolf, Radóné F. Debora, Kohn Szeréna, Zingerné R. Giza, Kálmán Etelka, Nagy Lajos, Bíró Márk, dr Rosenthal Mór, dr Altmann Jakab, Huszai László, Szentkereszthy Tivadar, Nyíry György stb.

A gyűlés megnyitása után Sáros Orbán színekben gazdag, meleg hangú emlékbeszédet mondott az egyesület elhunyt, érdemekben gazdag elnökeinek Beöthy Andor és Szunyogh Péternek arcképei előtt.

A minden ízében megkapó beszédből a következő részeket sikerült ki kapnunk:

— Biharvármegyében a népnevelés s közoktatás ügye azon ágazatában, melynek feladata a nemzeti átszivódást megakadályozni, a magyar nemzeti s hazafias terjeszkedésnek alapját vetni ezelőtt 20—25 esztendővel, mint a mindenkitől elhagyott árva tengődött. Nem mintha a szeretet tüze hamvadt volna el, nem mintha az iskolát fönntartó hitközségek s egyházak szüntették volna meg a meleg érdeklődésüket veteményes kertjük iránt, — de hiányzott a társadalmi szem, mely az elárvult ügy segélykiáltását meghallja, a társadalom minden jobb elemét sorakoztassa a bajok leküzdésére; közös célra egyesítse és megnyerje a társadalmi erőket, melyekkel a közoktatás s népnevelés nyújtotta ismereteket, eszméket s érzelmeiket fenntudjuk tartani s kitölteni vagy áthidalni azon űrt, mely az iskola s a gyakorlati élet között mutatkozik.

Sikertelen kísérletezések után néhai Beöthy Andor egyesületünk első elnöke adta a gyakorlati eszmét a társadalom tömörítésére, erőink összegyűjtésére s nyújtott megbecsülhetetlen eszközöket céljaink megvalósításához. Bizalmat keltő szavára megmozdult a társadalom minden rétege s foglalkozni kezdett mindazon kérdésekkel, amelyek a népnevelés s közoktatás terén a magyarság legéletrevalóbb érdekeit érintik.

Amit boldogult Beöthy Andor kezdett, utódja, néhai Szunyogh Péter ugyanoly szeretettel, buzgósággal, lelkesedéssel és eredménynyel folytatott. Hogyan feledkezhetnénk hát meg emlékükről, hogy ne jelenne meg lelki szemeink előtt halhatatlan szellemük mindannyiszor, ahányszor a hazafias ügy szolgálataiban a kötelességérzet munkára szólít bennünket.

Nagyszabású, méltató emlékbeszédét a következő szavakkal végzi:

Adja a Mindenható, hogy arcképük alatt s szemléletükben mindig megtaláljuk az egyetértést s céljaink eléréséhez vezető irányt s mértéket, — melyet a hallhatatlan emlékü férfiak, kiket ez arcképek ábrázolnak, — kijelöltek számunkra.

A szép emlékbeszédet Gábel Jakab indítványára az egyesület jegyzőkönyvében megörökíteni határozta.

A választmány jelentéséből kitűnik, hogy az egyesületnek a múlt évben 801 tagja volt. Évi bevétele 3696 koronát tett ki. A választmány jelentésében megemlékezik Ritoók Zsigmond elhunytáról is.

A költségelirányzat letárgyalása után Mikussay József s az alkoholizmus káros hatását fejtegeti. Főlemli, hogy országsszerte mozgalom indult meg az alkoholizmus elleni védekezés leghatásosabb eszközének a nép fölvilágosítását tartja. Indítványozza, hogy a Budapesten most megjelent »Alkoholizmus« cz. lapot rendeljék meg a megye csaknem minden tanítója, illetve iskolája számára.

Gábel: Nagytontosságunk tartja e kérdést, de a felvetett eszmét a választmány hatáskörébe utalja.

Dr Rosenthal: Ohajtja, hogy e célra a költségvetésben a szükséghez mérten egy bizonyos összeget vegyenek föl.

Az előirányzott összeg nagyságát a felvetett eszme miként leendő végrehajtását a választmány fogja megállapítani.

Sáros Orbán a tisztikar nevében meleg szavakkal köszönte meg az egyesület tagjainak támogatását.

Ezután következett a tisztikar újjászervezése. Az elnöki széket a választás tartamára Dús László foglalta el. A választások egyhan-

gulag történtek. A tisztikar a következőképen alakult meg:

Elnök: dr Miskolczy Ferencz, alelnök; Sáros Orbán, Vasady Lajos, ügyész: Bösörményi Géza, titkár: Réz Mihály, pénztárnok: Bekési János. Válsztmányi tagok: Auspitz Adolf, Báthy Zoltán, dr Berkovics Ferencz, Bíró Márk, Bodnár János, Czifra Géza, dr Dóri Ferencz, Dús László, Fetser Antal, Gábel Jakab, dr Grósz Menyhért, Hlatky Endre, Hegyesi Márton, dr Hoványi Géza, Jánosházi János, Kiss Elek, Keszthelyi Zoltán, dr Kovács S. János, dr Konrád Márk, Kovásznay Marczel, Mikusay József, Markovits Antal, dr Molnár Imre, Novotny S. Alfonz, Rádl Ödön, Rednik Gábor, Rimler Károly, dr Rosenthal Mór, Stauber József, Szabó Sándor, Számborovszky Rezső, Szemes László, Széll Kálmán, Vaday József, Várady István, dr Vucskics Gyula. Számvizsgáló bizottság tagjai: Elnök: Mezey Mihály, tagok: Nyíry György és Stark Gyula.

Az elnök búcsuszavai után a gyűlés végetért. (—y —n.)

Igazságszolgáltatás.

Titokzatos bűntény.

— Esküdtszéki főtárgyalás. —

Karácsony Lajos siteri szőlősgazda múlt év őszén észrevette, hogy valaki állandóan lopja a termését és oltványait. Lesbe állott hát, hogy megcsipje a tolvajt. Napokig várt, de nem jött senki sem lopni. Végre a múlt év november 4-én este meglátott egy alakot, amint az az oltványokat szedte ki a földből. Rákijáltott, hogy hagyja abban az illető a lopást, de vesztére, mert a következő pillanatban egy lövés dördült el, mely találta is Karácsony Lajost, ki pár hét múlva felépült sebeiből.

Karácsony a merénylő tolvajban Ilyés Béni parasztleányra ismert, kit vád alá is helyeztek szándékos emberölés kísérlete miatt.

A nagyváradi királyi törvényszék mint esküdtbírósg tegnap tárgyalta a titokzatos bűntényt Csulyok Béla dr elnöklete alatt. Szavazó bírák Korn Lajos és Biszterczky Elemér voltak. A közvádat Vámosy Mihály királyi alügyész képviselte, míg a vádlottat Papp János dr védte.

Csulyok Béla elnök megnyitva a tárgyalását Ilyés Béni vádlottat hallgatta ki, aki tagadta a terhére rótt cselekményt. Alibijét tanukkal akarja bizonyítani.

Karácsony Lajos sértett határozottan állítja, hogy a merénylő Ilyés Béni volt, kire ráismert.

A törvényszék huszonhárom tanut idézett be, kik hivatalosan lesznek Ilyés Alibijét igazolni. Az eddig kihallgatott tanuk mind lényegtelen vallomást tettek, úgy, hogy egy csepp világosságot sem derítettek vallomásukkal a titokzatos bűntényre.

Csulyok elnök este 6 órákor ma délelőtt 9 órára halasztotta a tárgyalás folytatását. A mai nap még a beidézett tanuk kihallgatásával fog eltelni, úgy, hogy a perbeszédre csak holnap késő este kerülhet a sor.

SPORT.

Megnyitó lövészet. A nagyváradi polgári lövöldében e hó 21-ik napján volt a királyi lövészettel kapcsolatos megnyitás. E napon kilőtt 450 lövés közül kört talált 279, 1682 kör. 64 tarack, 28 mély, és 3 szeg lövéssel. 3, szegett lött Vomácska József, a ki 1905 évre Lövész-király lett. 12-ös körbe lőttek: Vomácska József, 5, Mezey Mihály 4, és Knauer Károly 2-szer. 11-es körbe: Vomácska József 28, Mezey Mihály 6, Knauer Károly 2, Kelen Béla 1, és Csanda Endre 1-szer. tarack lövések Vomácska: József 28, Mezey Mihály 25, Knauer Károly 5, Kelen Béla 5, és Csanda Endre 1-et. Díjat nyertek mély lövésekre: arany díjat Vomácska József, ezüst díjakat Mezey Mihály és Knauer

Károly. Körlövésekre arany díjat nyert Vomácska József, ezüst díjakat Mezey Mihály és Kellen Béla.

TÁVIRATOK.

Andrássy Bécsbe megy.

Budapest, május 22. (Saját tud. táv.)

Az ellenzék vezérő-bizottsága ma délután 4 órákor ülést tartott, melyen *Andrássy Gyula* gróf közölte a koalícióval, hogy mily feltételek mellett hajlandó az egyesült ellenzék nevében Bécsbe a királyhoz menni. A feltételeket, — amelyek egyelőre még párttitkot képeznek — elfogadta az értekezlet s így *Andrássy Gyula* gróf holnap Bécsbe fog utazni a királyhoz.

A vezérő-bizottság a kormány vád-aláhelyezésével is foglalkozott. A bizottság azt határozta, hogy a vád-aláhelyezést most még nem terjesztik elő a képviselőházban, mert alkalmatlan idő van rá.

A képviselőház szerdán ülést fog tartani, melyen a Ház üléseit elfogják napolni egész a válság megoldásáig.

A függetlenségi párt értekezlete.

Budapest, május 22. (Saját tud. táv.)

A függetlenségi és 48-as párt ma este 6 órákor *Kossuth* Ferencz elnöklete alatt ülést tartott.

Kossuth az ülés megnyitása után bejelentette a pártnak, hogy *Burián* István báró homo regius befejezte az ellenzékkel tárgyalásait s ennek eredményéről most jelentést ment tenni: Bécsbe a királynak. *Andrássy Gyula* gróf vállalkozott a homo publikus szerepére s holnap Bécsbe fog menni, hogy a felirati javaslatban foglaltak értelmében megismertesse a felséggel a koalíció követeléseit.

A bejelentések tudomásvétele után *Szász* József arra kérte az ülést, hogy mondja ki, hogy *Kossuth* Lajos monoki szülőházát emléktáblával jelölik meg, annál is inkább, mert erre a célra már több mint *harmincezer korona* gyűlt össze. Az értekezlet egyhangulag elfogadta a javaslatot.

Bécsi hangok a magyar válságról.

Budapest, május 22. (Saját tud. táv.)

Bécsi udvari körökből elterjedt hír szerint ő felsége hajlandó az ellenzék kormányalakítással megbizni. A király nemzeti e gedményekként hajlandó a kinevezendő balpárti kormánynak belügyi reformok dolgában teljesen szabad kezelt engedni azzal a feltétellel, ha a kormány a reformjavaslatokat neki előzetes jóváhagyás végett be fogja terjeszteni.

Katona dolgokban az egyedüli engedmény a zászlókérdés rendezése lesz, mely közjogi viszonyainkhoz képest lesz reformálva. A gazdasági kérdéseket a felség a két állam parlamentjének eldöntésére bizza, melyeknek szem előtt kell tartaniok a külföldi államokkal kötött kereskedelmi szerződéseket.

A »*Neue Freue Presse*« ma esti számában a magyar válsággal foglalkozván, a következőket írja:

Andrássy Gyula gróf bécsi utjától

nem sokat lehet remélni, mert a király semmi körülmények között sem fogja teljesíteni az ellenzéknek feliratában foglalt kívánságokat. Az egész magyar válságban csak annyi tényleges változás fog beállni, hogy a király véglegesen felfogja menteni Tisza István grófot a kormányzás alól s az ügyek ideiglenes vezetését a nagyminiszterekre bizza, kik közül egyet vezetőnek fog kinevezni.

A néppárt ülése.

Budapest, május 22. (Saját tud. táv.) A néppárt ma este Zichy Aladár gróf elnökleite alatt ülést tartott. Az ülésen Zichy Aladár gróf indítványára egyhangulag kimondották, hogy **Vaszary** Kolos bibornok-hercegprímás jubileuma alkalmából küldöttségileg üdvözölni fogják.

Simonyi Samedam Sándor bejelenti a pártnak, hogy a Ház legközelebbi ülésén a tömeges kivándorlások miatt interpellálni fog. A bejelentést tudomásul vették és ezzel az ülés végét ért.

NYILTTÉR.

Köszönetnyilvánítás.

Nagy Gézáne a maga és családja nevében férje elhunytá felett kifejezést nyert részvétért a nagyérdemű közönségnek ez uton hálas köszönetét fejezi ki.

Pártoljuk a honi ipart!

Az „Első nagyvárad-i czipő- és csizmagyár”

Moskovits Farkas és Társa

kicsinybeni eladási üzletében.

(Kossuth-utca, régi rendőrségi épület.) helyi kis iparosok által készített kézimunka czipők kaphatók eredeti gyári szabott áron, hol mindenféle nagyságban készülnek és nagy választékban raktáron vannak.

Tisztelettel:

Moskovits Farkas és Társa.

Telefon: 417.

Szabott áron.

REGÉNYCSARNOK.

PENELOP.

59.

Angol regény.

— Messze van az neked, angyalom — válaszolt az atya, a leány haját simogatva. — Nagyon korán, még napfelkelte előtt indulok; de ha kedved tartja, csütörtökön velem jöhetsz a Szent János erdőbe.

Ebéd után voltak s Penelop az atyjával ült az ebédlőben. A meleg fény világa a falon függő képekre vetődött. Penelopnak a Dau-

beny Everardtól festett képe ráába téve az anyjéé mellé volt akasztva. — Fehér selyemruhájában azzal a kedves és megnyerő arcczal mosolygott le a falról, mely Graham Douglast kísérte. — Mert bár a nagy tenger hőmpölygött közöttük, ez a kedves arc, arany fűrtjeivel, nagy barna szemével éjjel-nappal előtte volt.

Chartres urnak a szeme is a leánya képén nyugodott. Jóságos öreg arczával Penelop szép fiatal arczát érintette s hosszasan és komolyan nézett ennek tiszta, fényes szemébe.

— Penelop, gyermekem, boldog vagy? — kérde.

A leány félrefordította fejét, miközben arczát biborszín borította el. Az atya a keblére vonta, megcsókoltgatta s gyöngéden simogatta.

— Drágám, nem mondanád meg az öreg atyádnak, hogy mi bajod?

Penelop átölelte az atyját s feje a vállán nyugodott. Egy pillanatig kísértetbe jött, hogy mindent elmondjon, de a Daubenynek tett ígérete lezárta ajkát s hallgatott.

Oh, bárcsak élne az édesanyám! — mondá nagyon halk s remegő hangon, mert könyei elfojtották szavát.

— Gyermekem, hát nem lehetek én anyád és atyád egy személyben? — kérde Chartres ur, még szorosabban ölelve keblére s szürke fejét az arany hajra hajtva. Drágám, az ég tanum reá, hogy én tőlem tehetőleg igyekeztem kötelességemet teljesíteni.

— Papa — mondá a leány, fejét fölemelve s szeretettel nézve atyjára — maga a legjobb, a leggyöngédebb atya a világon.

És addig csókoltgatta és kényeztette az atyját, míg annak homlokáról eloszlott a borús s a legboldogabb embernek érezte magát.

Másnap reggel még csak hatot ütött a nagy csarnok órája, midőn Penelop a szürkületben lefelé tartott a lépcsőkön. Chartres ur a tűznél állott s a kész reggeli az asztalon. Egészen meglepődött, mikor Penelopot látta belépni.

— Gyermekem, mi jutott eszedbe, hogy ilyen korán fölkeljél? — kérde.

— Ébren voltam, papa és azért jöttem, mert magam szeretném a papa reggelijét elkészíteni.

— Jól van édesem, akkor nekem is jobban esik; de azért mégsem szeretem, hogy ilyen korán elhagyod meleg fészkeket.

Penelop nevetett, leült, s a forró kávét kezdte kitölteni. Chartres ur halgatva nézte, de gondolatai e pillanatban messze jártak. Arra a napra gondolt, midőn huszonöt évvel ezelőtt fiatal felesége, ugyanebben a szobában ugyancsak gyertya világánál készítette el a reggelijét, éppen úgy, mint Penelop mostan. És ennyi sok esztendő múlva is hallani vélte hangját, és látni kedves arczát, mely most is oly szépnek és fiatalnak látszott, mint midőn Chartres kastélyba menyasszonyként hozta. Itt volt most is menyasszonyi ruhájában, s a sötét falról éppen olyan mosolygó arcczal nézett le reá, mint ezelőtt huszonöt évvel, — igen, most is úgy nézett és mosolygott mint régenten — azon a hideg téli reggelen — midőn mint boldog és büszke fiatal asszony a reggelijét készítette el.

— Papa, jöjjön regelizni.

Az édes álmodozásból a leánya hangja ébresztette fel.

Penelop vidáman nevetett s csevegett vele, s a gyertyavilágnál fogyasztott reggeli mellett nagyon jó kedvben volt.

— Penelop, a bricska készen áll; mennem kell. Rufus a helyszínén várakozik reám. A Czigányon szándékoztam ugyan az ezredeshez menni; de, hiába, telik az idő, s nem az az ember vagyok már, a ki voltam. Se baj no! Azért Chartres Bob sok jó vadászatot fog még résztvenni. Most pedig Isten veled, drágám, vigyáz magadra.

Penelop karját szoroson fűzte az atya nyaka köré, s köny hullott szeméből a veres vadászkabátára. Olyan különös érzés fogta el, olyan nehezen tudott az atyjától megválni; újra meg újra össze-vissza csókoltgatta.

— Ugyan mért sírsz, te kis bohó leány? — Mi lelt, édesem? — Hanem most már itt az ideje, mennem kell az a ló nem szeret magában állani.

— Papa, ugy-e vigyáz magára?

— Ej bolondság! ne félts te engem. Isten veled, drágám.

Penelop még ekkor sem tágitott: kikísérte a csarnokba, a felső kabáját rá segítette s egy meleg kendőt kötött a nyakára, az ostort és a mely keztyűjét a kezébe adta s az ajtóig kísért.

Chartres ur visszafordult, még egyszer magához ölelte s egy pillanatig a kebléhez szoritva tartotta.

(Folyt köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

Budapest, máj. 22.

Buza máj.-ra	— — — —	18.06
Buza okt.	— — — —	16.54
Rozs okt.-re	— — — —	13.42
Tengeri májusra 1905.	— — — —	54.—
Zab ápr.-ra	— — — —	14.34
Repce máj.-ra	— — — —	23.60

Értéktözsde.

Budapest, máj. 22.

Oszrákhitelrészvény	— — — —	512.94
Magyar hitelrészvény	— — — —	806.50
Leszámitoló bank	— — — —	464.50
Rimamurányi	— — — —	514.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	— — — —	649.—
Közuti vasut	— — — —	569.50
Városi villam s vasut	— — — —	339.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1905 máj. 22-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — —	118.50
Magyar koronajárdék 4%	— — — —	98.26
Magyar koronajárdék 3 $\frac{1}{2}$ %	— — — —	89.75
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — — —	98.25
Horváth-szlavon földterhermentesítési kötvény	— — — —	98.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	— — — —	22.4—
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	— — — —	1.70
Osztrák járadék papírban	— — — —	100.25
Osztrák járadék ezüstben	— — — —	100.35
Osztrák járadék aranyban	— — — —	1.30
Osztrák korona járadék	— — — —	100.50
1860. oszt. államsorjegyek	— — — —	159.—
Osztrák-magyar bankrészvény	— — — —	16.45
Magyar hitelbank részvény	— — — —	79.1—
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — — —	6.6925
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — — —	670.50
20 frankos arany (Napolendor)	— — — —	19.08
Német birodalmi márka	— — — —	117.35
London vista	— — — —	246.25
Páris vista	— — — —	95.40
márkás 20 arany	— — — —	23.46

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Nagymagtár kiadó.

Várad-Velenczén, a volt Weinberger-féle telepen. Ertekezhetni a KALAPGYARBAN Friedländer Hermannál. Telefon: 143.

Egy szép nagy tágas sarok üzlethelyiség élénk forgalmu helyen 1905 november 1-től, egy udvari magtár 1905 aug. 1-től kiadó. Ertekezhetni a polgári takarékpénztárnál (Kossuth-utca.)

„Bihari-szálloda“

(a Félix-fürdő mellett)

megnyilt!

Kényelmes és **olcsó** szobák.
Kitűnő **hegyi borok, dréker-féle
sör; izletes magyar konyha.**
Abonenseknek nagy árkedvez-
mény!

A t. közönség b. pártfogását kéri:
1158. a bérlő.

Üzletáthelyezés.

Tisztelettel adom a n. é. közönség szives tudomására, hogy a már 20 év óta fennálló **óras, ékszerész és látszerész üzletemet**, Fő-utca a volt gróf Bethlen-féle házból ugyancsak a Fő-utcán levő Orsolya-zárda épületébe helyeztem át.
Mint eddig, úgy ezután is főtörekvésem leendő, hogy a n. é. közönség bizalmát árúim kitűnősége, valamint lelkiismeretes munkám után mindenkor kiérdemeljem.

Tisztelettel
PATTA MANÓ,
óras, ékszerész és látszerész.

Butorvásárlók figyelmébe!

Olcsó

BUTOR

gyári árban, kezeség mellett
*háló-, ebédlő-, szalon és uriszoba
berendezések*, valamint egyes butor-
darabok a

Magyar Műbutorgyár
Részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő-utca elején.

Üzletvezető: **PORJESZ HERMAN.**

Teljes lakás-, kávéház- és szálloda-
berendezések műipari vállalata.

Kivánatra rajzok és költségvetések.

Biharmegyei Takarékpénztár

Zálogháza

Kossuth-utca

**Kölcsönt ad: érték papí-
rokra, éksze-
rekre, iparicikkre és ingó-
ságokra** a legolcsóbb kamattal, a fürdő-évad beálltával elfogad mindenféle értékeket jutányos őrzésdíj mellett.

„Nagyváradai Hitelbank“

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 év időtartamra a legolcsóbb kamattal és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses jelzálogkölcsonöket nyujt,

amelyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölcsonkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozású kölcsonöket bélyeg és illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett **5%-os** kamatot összeg után fizet

Előnyös feltételek mellett leszámított váltókat Értékpapírok, ékszerek és terményekre

előleget ad. **Az igazgatóság.**

ROSENBERG IZSÓ

czementárugyára, beton-, vasbeton- és aszfaltipar-vállalata

Telefon: 67. szám.

N a g y v á r a d.

Telefon: 67. szám.

Kizárólagos képviselötek:

a „Beocsinyi Czementgyári Unió“ gyáraitól
a „Magyar Aszfalt Részvénytársaságtól“
a „Heunebique“-féle vasbeton rendszerből.
az „Eternit-művek“ szab. azbeszt-pala gyártmányaiából stb. (Dr Zilinski Szilárd műegyetemi magántanár tervei szerint.)

Ajánlkozik mindennemü

beton és vasbeton aszfaltozás és aszfalt elszigetelési és »Eternit«-pala fedési munkálatok kivitelére.

C s a t o r n á k a t

saját gyártmányu, kívül-belül iszapolt, vízhatlan betoncsöveivel eszközöl.

Raktárt tart:

Első rendü Beocsini-, Portland- és Román-czementből.
» » Egeresi szobrász és alabastrom-gipszből.
» » Aszfalt fedéllemez és elszigetelő-lemezekből.

Saját gyártmányu diszes czementlapok és
m ü k ö v e k b ö l.